

Felperzselt ország

Ungvári Tamást kérdezi Szepesi Dóra

Legújabb könyvében 1944–45 fordulójának egyes eseményeit, majd távlatát bontja ki a kortársak feljegyzései és emlékiratai alapján. A nagy sorsfordulót naplók, korabeli feljegyzések, az esemény közelében született reflexiók nyomán rajzolta meg.

Műve rendkívüli dokumentumokon alapul. Hogyan született a könyv?

Az irodalomtörténész forrásokból dolgozik. A könyvem érveit háromszázötven hivatkozás támasztja alá. Sok olvasói órát emésztett fel megírásának előkészítése. Kivált, hogy szándékom szerint olvasmányos művet faragtam a súlyos témából.

Az előszóban írja, hogy nemcsak a háború végének tény-történetét, hanem lelkiállapotát is szerette volna megrajzolni.

Hogyan lehetséges ez?

A történelem nagy léptékben halad. Ahhoz, hogy eljussunk a saját időnkhez, megfejtésre vár a továbbélő múlt. Ezt a múltat pedig az emlékezetünk lopja be a jelenbe. Én nem azt próbáltam megírni, milyen volt a múlt, hanem mi maradt meg belőle, s milyen kód szerint megfejthető, – mit ítélte feledésre az emlékezetpolitika, s mit emelt ki a tegnaptól. A jelen félelmes fegyvere az emlékezetpolitika. Tetszik neked Wass Albert? Megmondom ki vagy.

Szerepel a kötetben többek között Füst Milán, Nemes Nagy Ágnes, Sárközi György, Szerb Antal és Szép Ernő. Miért fordult a klasszikusokhoz?

Én akkor kezdtem olvasni őket, amikor még nem voltak klasszikusok – ezek a kortársaim. Szerb Antal és Sárközi György kivételével minden hőszöveget személyesen ismertem.

Figyelemreméltó a könyv mottója: egy Walter Benjamin- idézet, amely Klee képéről, az Angelus Novus-ról szól. Ilyen lehet a történelem angyala – írja. A képet is megnéztem, és a szöveggel együtt nagyon megragadott; szinte megelőlegezi,

hogyan könyvében nem csak a tény-történetet vizsgálja. Arra utalt ezzel, hogy érdemes egy emelkedettebb szempontból is rátekinteni a történelemre?

A történelem angyala romokat és emlékeket hagy maga mögött. Két könyvemben is foglalkoztam ezzel a gondolattal. A feledés és az emlékezés enciklopédiái sikeres műveim voltak.

A könyv szerkezete hármasszerűen nyugszik. Melyek ezek?

Mondhatnám azt is, hogy az időnek három vektora van, múlt, jelen és jövő. Az én könyvem a félmúlt térképét kínálja. Első harmadában a Trianon utáni kor szellemi térképét rajzolom irodalmi emlékek nyomán. A második harmad a fordulópontot, elemésztett időt, a vészidőket mintázza, azokkal, akiktől ellopták az időt: Szerb Antallal, Sárközi Györggyel. Aztán jönnek a túlélők a kölcsönkapott idővel. Aki a háborút túlélte valójában többször is meghalt s úgy támadt fel. Ahogyan Radnóti mondta: beleiszunk poharunkba az áldozatok. Én úgy szerkesztettem a könyvemet, hogy a fejezetek átköszönnek egymásnak. Sárközi árnya például ott kísért Illyésnél, Szerb Antal Szabó Lőrincnél. Örülnék, ha lenne olvasóm, aki zenedarabként fogyasztja a soraimat: a dallamok egymást ölelik, az alakok a történelem szellemének számolnak el.

Ön a Könyvjelző című műsorában az ATV-ben, könyveket ajánl, írókkal beszélget. Legutóbb Fahidi Évával készített interjút, aki átélte Európa legnagyobb közös traumáját, kortárs szemtanú, író, a holokauszt túlélője, és a Dolgok lelke című könyvében ugyancsak a dolgok szellemi-lelki dimenzióját ragadja meg. Mi a véleménye erről?

Fahidi Éva élő csoda, aki elbeszélhette a halálát az élőknek. Akinek a családját kiirtották csakugyan hírmondónak jár közöttünk. Ez az a bizonyos emlékezés, amiről a könyveimet írom.

JONATHAN FRAZEN
UMBERTO ECO
LARS VON TRIER
Esterházy Péter

PUSSY RIOT
George R.R. Martin
Kate Winslet
David Cronenberg

SCOLAR
www.scolar.hu